

EUROPOS ARCHITEKTŪROS PAVELDO APSAUGOS KONVENCIJA 1985 m. spalio 3 d.

Šia Konvencija pasirašiusios Europos Tarybos valstybės narės,

laikydamos, kad Europos Tarybos tikslas yra didesne jos nariu vienybe siekiant išsaugoti ir įgyvendinti bendrus idealus ir principus;

pripažindamos, kad architektūros paveldas yra nepakeičiama Europos kultūrinio paveldo turtingumo ir įvairovės išraiška, nekainojamas mūsų praeities liudytojas ir bendras visu europiečių turtas;

atsižvelgdamos į Europos kultūros konvenciją, pasirašytą Paryžiuje 1954 m. gruodžio 19 d., o ypač į jos 1 straipsnį;

atsižvelgdamos į Europos architektūros paveldo chartiją, kuria 1975 m. rugsejo 26 d. priėmė Europos Tarybos Ministrų Komitetas, ir į 1976 m. 14 d. priimtą rezoliuciją Nr. (76) 28 “Del Istatymų ir nuostatų suderinimo su integruoto architektūros paveldo konservavimo reikalavimais”;

atsižvelgdamos į Europos Tarybos Parlamentinės Asamblėjos rekomendaciją Nr. 880 (1979) “Del Europos architektūros paveldo konservavimo”;

atsižvelgdamos į valstybėms narėms skirtą Ministrų Komiteto rekomendaciją Nr. R (80) 16 “Del specializuoto architektu, miesto planuotoju, inžinieriu statybininku ir kraštovaizdžio planuotoju mokymo” ir į 1981 m. liepos 1 d. priimtą Ministrų Komiteto rekomendaciją Nr. R (81) 13 “Del priemonių tam tikriems nykstantiems amatams remti ir skatinti”;

pabrėždamos, kaip svarbu ateities kartoms perduoti kultūrinę simbolių sistemą, gerinti miesto ir kaimo vietovių aplinką ir tuo būdu skatinti valstybių bei regionų ekonominę, socialinę ir kultūrinę plėtrą;

pripažindamos, kaip svarbu pasiekti susitarimus dėl bendro architektūros paveldo išsaugojimo ir puoselėjimo politikos pagrindinių krypčių,

s u s i t a r i a:

ARCHITEKTŪROS PAVELDO APIBRĖŽIMAS

1 straipsnis

Šioje Konvencijoje yra laikoma, kad “architektūros paveldas” sudaro tokie nekilnojamieji objektai:

1. Paminklai: visi pastatai ir struktūros, turintys akivaizdžią istorinę, archeologinę, meninę, mokslinę, socialinę ar techninę vertę, įskaitant jų pastovios priklausomybės objektus ir priklausinius.
2. Pastatų grupės: vientisos miesto ar kaimo vietovėse esančios pastatų grupės, kurios turi akivaizdžią istorinę, archeologinę, meninę, mokslinę, socialinę ar techninę vertę, ir kurios, būdamos pakankamai vientisos, sudaro topografiškai apibrėžiamus vienetus.
3. Zonos: bendri žmogaus ir gamtos kuriniai - iš dalies sukultūrintos teritorijos, kurios, būdamos pakankamai išskirtinės ir vientisos, gali būti apibrėžtos topografiškai, ir kurios turi akivaizdžią istorinę, archeologinę, meninę, mokslinę, socialinę ar techninę vertę.

SAUGOTINU VERTYBIU IDENTIFIKAVIMAS

2 straipsnis

Saugotinu paminklu, pastatu grupiu ir zonu identifikavimui kiekviena šalis Isipareigoja atlikti inventorizacija, o gresmes atitinkamam objektui atveju - kaip galima greiciau parengti reikiama dokumentacija.

TEISINES APSAUGOS PROCEDUROS

3 straipsnis

Kiekviena Šalis Isipareigoja:

1. imtis teisiniu priemoniu architekturos paveldui apsaugoti;
2. rupintis paminklu, pastatu grupiu ir zonu apsauga pasitelkiant kiekvienai valstybei ar regionui budingus metodus.

4 straipsnis

Kiekviena Šalis Isipareigoja:

1. Igyvendinti atitinkamas prieziuros ir patvirtinimo proceduras, reikalingas uztikrinant teisine atitinkamu objektu apsauga;
2. uzkirsti kelia saugomu vertybiu sunykimui, sugadinimui ar nugriovimui. Šiuo tikslu kiekviena Šalis Isipareigoja priimti Istatyminius aktus, kurie:

a. reikalautu, kad atsakingoms institucijoms butu pateikiami bet kokie jau saugomu paminklu arba paminklu, kuriu atzvilgiu buvo inicijuotos apsaugos proceduros, nugriovimo arba pakeitimo planai, ir bet kokie planai, kuriu Igyvendinimas paveiktu tokiu paminklu aplinka;

b. reikalautu, kad atsakingoms institucijoms butu pateikiami bet kokie planai, kuriu Igyvendinimas paveiktu pastatu grupe, jos dall arba zona ir kuriuose numatoma:

- griauti pastatus,
- statyti naujus pastatus,
- atlikti esminius pakeitimus, kurie pakenktu pastatu ar zonos savitumui;

c. valstybinems institucijoms suteiktu teise reikalauti, kad saugomos vertybes savininkas atliktu atitinkamus darbus arba pacioms juos atlikti, jeigu savininkas to nesugeba padaryti;

d. suteiktu galimybe priverstinai ispirkti saugoma objekta.

5 straipsnis

Kiekviena Šalis Isipareigoja uzdrausti perkelti bet koki saugoma paminkla ar jo dall, nebent toks perkeltas yra butinas tokio paminklo materialaus išsaugojimo tikslais. Susidarius atitinkamoms aplinkybems atsakinga institucija privalo imtis reikiamu atsargos priemoniu tokiam paminklui išmontuoti, pergabenti ir vel pastatyti tinkamoje vietoje.

PAGALBINES PRIEMONES

6 straipsnis

Kiekviena Šalis Isipareigoja:

1. uztikrinti, kad valstybines institucijos teiks finansine parama, reikalinga jos teritorijoje esanciam architekturos paveldui išlaikyti ir atnaujinti, atsižvelgiant I Igaliojimus nacionaliniu, regioniniu ir vietiniu mastu bei I turimo biudžeto galimybes;

2. jeigu butina, imtis fiskaliniu priemoniu, skirtu palengvinti tokio paveldo konservavima;
3. skatinti privacias iniciatyvas, kuriomis numatoma išsaugoti ir atnaujinti architekturos pavelda.

7 straipsnis

Kiekviena Šalis Isipareigoja skatinti bendrojo paminklu, pastatu grupiu ir zonu aplinkos gerinimo priemones.

8 straipsnis

Siekdama sumažinti fizinio architekturos paveldo sunykimo pavoju, kiekviena Šalis Isipareigoja:

1. remti mokslinius tyrimus, kuriais siekiama nustatyti ir analizuoti neigiama užterštumo poveikl bei apibrezti priemones ir budus tokiam poveikiui mažinti arba panaikinti;
2. rengdama kovos su užterštumu strategijas, atsižvelgti I specialias architekturos paveldo konservavimo problemas.

SANKCIJOS

9 straipsnis

Kiekviena Šalis Isipareigoja savo kompetencijos ribose užtikrinti, kad atsakingos institucijos reikiamai ir adekvaciai reaguos I architekturos paveldo apsaugos Istatymo pažeidimus. Susidarius tam tikroms aplinkybems, pažeidejas gali buti Ipareigotas nugriauti tokiu reikalavimu neatitinkancius naujus pastatus arba visiškai atstatyti saugoma objekta.

KONSERVAVIMO POLITIKA

10 straipsnis

Kiekviena Šalis Isipareigoja Igyvendinti integruota konservavimo politika, kuri:

1. architekturos paveldo apsauga apibrežtu kaip esminl miesto ir kaimo vietoviu planavimo tiksla ir užtikrintu, kad I tai butu atsižvelgiama visuose etapuose - tiek sudarant pletros planus, tiek suteikiant leidimus vykdyti darbus;
2. skatintu architekturos paveldo restauravimo ir priežiuros programas;
3. architekturos paveldo konservavima, remima ir stiprinima vertintu kaip svarbia kulturine, aplinkos ir planavimo politikos dall;
4. kai Imanoma, miesto ir kaimo vietoviu planavimo procese Igalintu konservuoti ir panaudoti tam tikrus pastatus, kurie patys savaime nera saugotini pagal šios Konvencijos 3 straipsnio 1 paragrafa, taciau kurie yra vertingi del ju padeties miesto ar kaimo aplinkoje ir del gyvenimo kokybes sumetimu;
5. skatintu tradiciniu Igdžiu ir medžiagu taikyma ir pletra, kaip esminl veiksnl užtikrinant architekturos paveldo ateitl.

11 straipsnis

Atsižvelgdama I architekturinl ir istorinl paveldo pobudl, kiekviena Šalis Isipareigoja skatinti:

- saugomu objektu panaudojima Ivertinant šiuolaikinio gyvenimo reikmes;
- kai Imanoma, senus pastatus pritaikyti naujoms reikmems.

12 straipsnis

Pripažindama, kad visuomenei deretu suteikti galimybę lankytis saugomuose objektuose, kiekviena Šalis tuo pačiu Išipareigoja imtis visu reikiamu priemoniu, kurios padetu užtikrinti, kad tokio sprendimo pasekmes (ypac bet kokia strukturine pletra) netures neigiamos Itakos architekturinei ir istorinei tokiu objektu ir ju aplinkos specifikai.

13 straipsnis

Siekdama palengvinti šiu veiklos krypciu Igyvendinima, kiekviena Šalis Išipareigoja per savo politine ir administracine struktura skatinti efektyvu bendradarbiavima visuose konservavimo, kulturines, aplinkosaugines ir planavimo veiklos lygmenyse.

DALYVAVIMAS IR ASOCIACIJOS

14 straipsnis

Atsižvelgdama I didejanti poveiki priemoniu, kuriu imasi valstybines institucijos architekturos paveldo identifikavimo, apsaugos, restauravimo, priežiuros, valdymo ir populiarinimo srityje, kiekviena Šalis Išipareigoja:

1. Ivairiuose sprendimo priemimo proceso etapuose sukurti mechanizma, užtikrinanti atitinkama valstybes, regioniniu ir vietiniu valdžios instituciju, kulturiniu instituciju ir asociaciju bei visuomenes bendradarbiavima, informacijos tiekima ir konsultavimasi;
2. skatinti remimo tradicijas ir nepelno asociaciju steigimasi šioje srityje.

INFORMACIJA IR MOKYMAS

15 straipsnis

Kiekviena šalis Išipareigoja:

1. skatinti visuomene Ivertinti architekturos paveldo, kaip kulturines tapatybes elemento bei dabartines ir ateities kartu Ikvėpimo ir kurybingumo šaltinio, verte;
2. šiuo tikslu remti informacijos platinimo ir švietimo budus, ypac pasitelkiant šiuolaikines komunikacijos bei informavimo priemones, ir:
 - a. nuo mokyklinio amžiaus žadinti arba didinti visuomenes susidomejima paveldo apsauga, I sisavintos aplinkos ir architekturos kokybe;
 - b. atskleisti kulturos paveldo vienybe ir architekturos, amatu, liaudies tradiciju ir gyvenimo budo ryšius europiniu, nacionaliniu ir regioniniu mastu.

16 straipsnis

Kiekviena Šalis Išipareigoja skatinti Ivairiu architekturos paveldo konservavimo specialistu ir amatininku mokyma.

KONSERVAVIMO POLITIKOS KOORDINAVIMAS EUROPOJE

17 straipsnis

Šalys Išipareigoja keistis informacija tokiais konservavimo politikos klausimais:

1. objektu, susijusiu su istorine pletra, tyrimo, apsaugos ir konservavimo metodai ir atitinkamu objektu skaciaus padidejimas;
2. kaip geriau suderinti architekturos paveldo apsaugos poreikius su šiuolaikines ekonomines, socialines ir kulturines veiklos poreikiais;
3. kaip panaudoti nauju technologiju teikiamas galimybes identifikuojant ir registruojant architekturos pavelda, kovojant su medžiagu irimu, taip pat moksliniuose tyrimuose, restauravimo veikloje ir paveldo valdymo ir stiprinimo srityje;
4. kaip skatinti architekturine kuryba - musu amžiaus indell I Europos palikima.

18 straipsnis

Šalys Isipareigoja viena kitai teikti technine parama, Iskaitant pasikeitima patirtimi architekturos paveldo konservavimo ekspertais.

19 straipsnis

Atsižvelgdamos I atitinkamus nacionalinius Istatyminius aktus ar tarptautines sutartis, šalys Isipareigoja Europoje skatinti pasikeitima architekturos paveldo apsaugos specialistais, Iskaitant tolesnio mokymo darbuotojus.

20 straipsnis

Ekspertu komitetas, kurl remiantis Europos Tarybos Statuto 17 - uoju straipsniu Ikuria Europos Tarybos Ministru Komitetas, privalo stebeti, kaip yra taikoma Konvencija, o konkrečiai:

1. reguliariai atsiskaityti Europos Tarybos Ministru Komitetui apie architekturos paveldo apsaugos politikos situacija ir šioje Konvencijoje išdestytu principu Igyvendinima Konvencija pasirašiusiose valstybese narese bei informuoti apie savo veikla;
2. Europos Tarybos Ministru Komitetui pasiulyti Konvencijos salygu Igyvendinimo priemones, Iskaitant daugiašale veikla, Konvencijos peržiura ar pataisas ir visuomenes informavima apie Konvencijos tikslus;
3. Europos Tarybos Ministru Komitetui teikti rekomendacijas, kad jis paragintu valstybes, kurios nera Europos Tarybos nares, prisijungti prie Konvencijos.

21 straipsnis

Šios Konvencijos salygos neturi trukdyti taikyti palankesnes 1 straipsnyje apibudintu objektu apsaugos salygas, kurios yra išdestytos:

- Pasaulio kulturos ir gamtos paveldo apsaugos konvencijoje, priimtoje 1972 m. lapkricio 16 d.;
- Europos archeologijos paveldo apsaugos konvencijoje, priimtoje 1969 m. gegužes 6 d.

BAIGIAMIEJI STRAIPSNIAI

22 straipsnis

1. Šia Konvencija gali pasirašyti Europos Tarybos valstybes nares. Konvencija turi buti ratifikuota, priimta arba patvirtinta. Ratifikavimo, priemimo ar patvirtinimo dokumentai turi buti atiduoti saugoti I Europos Tarybos Generalinio Sekretoriaus biura.
2. Ši Konvencija Isigalioja praejus lygiai trimis menesiams nuo tos dienos, kai trys Europos Tarybos valstybes nares išreiškia savo sutikima prisijungti prie Konvencijos pagal aukšciau esancios pastraipos salygas.
3. Kai bet kokia valstybe nare veliau išreiškia sutikima prisijungti prie Konvencijos, tai ši Konvencija jos atžvilgiu Isigalioja praejus lygiai trimis menesiams nuo tos dienos, kai yra atiduodami saugoti jos ratifikavimo, priemimo ar patvirtinimo dokumentai.

23 straipsnis

1. Po šios Konvencijos Isigaliojimo Europos Tarybos Ministru Komitetas gali pakviesti bet kokia kita valstybe, kuri nera Tarybos nare, ir Europos Ekonomine Bendrija prisijungti prie šios Konvencijos. Toks pakvietimas Isigalioja, jeigu jam pritaria dauguma, numatyta Europos Tarybos Statuto 20 straipsnyje, ir jeigu už tai balsuoja atstovai visu susitarianciu valstybiu, turinciu teise dalyvauti Komiteto veikloje.

2. Kai prie Konvencijos prisijungia bet kokia tokia valstybe arba Europos Ekonominė Bendrija, tai ši Konvencija Isigalioja praejus lygiai trimis menesiams nuo tos dienos, kai atitinkami prisijungimo dokumentai yra atiduodami saugoti I Europos Tarybos Generalinio Sekretoriaus biura.

24 straipsnis

1. Pasirašydama Konvencija arba atiduodama saugoti savo ratifikavimo, priemimo, pritarimo ar prisijungimo dokumentus, bet kokia valstybe gali nurodyti teritorija ar teritorijas, kurioms yra taikytina ši Konvencija.

2. Bet kokia valstybe, pateikusi atitinkama Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui skirta deklaracija, gali bet kada išplesti šios Konvencijos taikyma I bet kokia kita deklaracijoje nurodyta teritorija. Tokios teritorijos atžvilgiu Konvencija Isigalioja praejus lygiai trimis menesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokia deklaracija.

3. Pateikus Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuota notifikacija, bet kokia tokia deklaracija gali buti denonsuota bet kurios joje nurodytos teritorijos atžvilgiu. Denonsavimas Isigalioja praejus lygiai šešiams menesiams nuo tos dienos, kai Generalinis Sekretorius gauna tokia notifikacija.

25 straipsnis

1. Pasirašydama Konvencija arba atiduodama saugoti savo ratifikavimo, priemimo, patvirtinimo ar prisijungimo dokumentus, bet kokia valstybe gali pareikšti, kad ji pasilieka teise nesilaikyti 4 straipsnio c ir d daliu ar ju dalies salygu. Jokios kitos išlygos negali buti pateiktos.

2. Pateikusi Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuota notifikacija, bet kokia išlyga padariusi valstybe gali ja visa ar iš dalies atšaukti. Atšaukimas Isigalioja ta diena, kai Generalinis Sekretorius gauna tokia notifikacija.

3. Valstybe, kuri padare išlyga 1 paragrafe minetu salygu atžvilgiu, negali reikalauti, kad tokia salyga taikytu bet kokia kita Šalis; taciau jeigu jos išlyga yra daline ar salyGINE, ji gali reikalauti taikyti tokia salyga tokiu mastu, koku ji pati yra ja priemusi.

26 straipsnis

1. Pateikusi Europos Tarybos Generaliniam Sekretoriui adresuota notifikacija, bet kokia valstybe gali bet kuriuo metu denonsuoti šia Konvencija.

2. Toks denonsavimas Isigalioja praejus lygiai šešiams menesiams nuo tos dienos, kai tokia notifikacija gauna Generalinis Sekretorius.

27 straipsnis

Europos Tarybos Generalinis Sekretorius privalo informuoti Europos Tarybos valstybes nares, kitas Europos Tarybos valstybes nares ir bet kokia valstybe, kuri prisijunge prie šios Konvencijos, arba Europos ekonomine bendrija, jeigu ji sutiko prisijungti prie šios Konvencijos, apie:

- a. bet kokl jos pasirašyma;
- b. ratifikavimo, priemimo, patvirtinimo arba prisijungimo dokumento atidavima saugojimui;
- c. bet kokia šios Konvencijos Isigaliojimo diena, kaip numatyta 22, 23 ir 24 straipsniuose;
- d. bet kokl akta, notifikacija ar pranešima, susijusl su šia Konvencija.

Pasirašiusieji šia Konvencija, turedami reikiams, tai patvirtina.

Priimta Granadoje 1985 m. spalio 3 d. angli ir prancuzu kalbomis, abu tekstai turi vienoda teisine galia, vienu egzemplioriumi, kuris deponuojamas Europos Tarybos archyve. Patvirtintas šio dokumento kopijas Europos Tarybos Generalinis Sekretorius perduoda visoms Europos Tarybos valstybems narems, kitoms valstybems, pasirašiusioms Europos kulturos konvencija, ir bet kuriai kitai valstybei, ne Europos Tarybos narei, ar Europos Ekonominei Bendrijai, kurios yra pakviestos prisijungti prie šios Konvencijos.